

«За заслуги» III-го ступеня (1999), князя Ярослава Мудрого V-го ступеня (2002), орденом Франції «Пальмовая академическая ветвь» (2006). М.В. Багров удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки. У 2007 р. йому присвоєно звання Героя України.

На честь М.В. Багрова названо малу планету № 5533, а також печеру на верхньому плато г. Чатир-Даг (Крим).

Наукова громадськість, колеги та учні вітають Миколу Васильовича з ювілеєм, бажають йому довгих років життя, наснаги та втілення найсміливіших творчих задумів.

60-річчя члена-кореспондента НАН України М.Г. ЛУК'ЯНЕНКА

16 жовтня виповнилося 60 років відомому вченому-хіміку члену-кореспонденту НАН України Миколі Григоровичу Лук'яненку.

Народився М.Г. Лук'яненко у 1947 р. в Одесі. Після закінчення Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова у 1970 р. М.Г. Лук'яненко навчався в аспірантурі при кафедрі органічної хімії, а потім працював асистентом тієї ж кафедри. З 1976 р. трудова діяльність Миколи Григоровича проходить у Фізико-хімічному інституті ім. О.В. Богатського НАН України, де він нині працює завідувачем відділу тонкого органічного синтезу. В 1992 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

Учений є фахівцем в галузі тонкого органічного синтезу, фізико-органічної та супрамолекулярної хімії. На початку своєї наукової діяльності він займався питаннями синтезу і стереохімії 1,3-діоксацикланів, їхніми динамічними перетворюваннями і конформаційним аналізом. Широку відомість і визнання наукової громадськості М.Г. Лук'яненку принесли роботи в галузі хімії макрогетероциклічних сполук. Від 1977 року учений разом із співробітниками під керівництвом академіка АН УРСР

О.В. Богатського розгорнув великий цикл досліджень з розробки методів синтезу поліфункціональних макрогетероциклів, вивчення зв'язку структури, властивостей і комплексоутворювальної здатності цих сполук з метою отримання високоселективних лігандів, екстрагентів, мембраноактивних речовин і каталізаторів.

Микола Григорович розробив нові підходи і принципи синтезу макрогетероциклічних сполук, в результаті чого були отримані принципово важливі дані про зв'язок структури з властивостями, виявлено невідомі раніше перетворення і з'ясовано механізми їх протікання. Широко вивчені комплексоутворюючі, екстракційні і транспортні властивості макрогетероциклів; отримані результати допомогли розробити науково-обґрунтовані підходи до створення селективних екстрагентів, каталізаторів, іоноселективних датчиків. Розробка простих і технологічних методів отримання краун-етерів, криптандів і напівпродуктів їхнього синтезу дало можливість організувати промислове виробництво цих сполук, що звільнило Україну від необхідності їх імпорту і забезпечило інтенсивний розвиток наукових і прикладних досліджень в країні.

Великою мірою ці роботи були піонерськими, завдяки чому М.Г. Лук'яненко здобув міжнародний авторитет і став загально-визнаним лідером у цій галузі хімії. Микола Григорович у складі авторського колективу удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки за цикл наукових праць «Макрогетероцикли: синтез, структура, властивості» (1991).

Подальша розробка цієї наукової теми дала можливість створити ефективні методи синтезу нових типів циклофанів — молекулярних рецепторів для різного роду органічних молекул. М.Г. Лук'яненко розгорнув дослідження з синтезу і вивчення властивостей супрамолекулярних сполук типу псевдоротаксанів, ротаксанів і катенанів, молекулярних кліпсів, які можуть бути використані в якості базових об'єктів для створення наноелектронних пристроїв, молекулярних машин, логічних вентилів і елементів пам'яті. Вивчення взаємозв'язку структури цих спо-

лук з їхніми властивостями допомогло виявити нові закономірності утворення супрамолекул, що значно розширює уявлення про міжмолекулярні сили, котрі визначають субстрат-рецепторну взаємодію.

Учений є автором понад 300 наукових праць і 70 винаходів. У 2005 р. йому присвоєно звання «Винахідник року Національної академії наук України».

Микола Григорович є прекрасним лектором і популяризатором хімічних знань, він бере активну участь у педагогічній роботі — викладає на кафедрі органічної хімії Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. М.Г. Лук'яненко підготував 20 кандидатів хімічних наук. У 2007 р. його нагороджено відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни».

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Миколу Григоровича з ювілеєм, зичать міцного здоров'я та нових наукових звершень.

60-річчя члена-кореспондента НАН України О.В. ТОЛМАЧОВА

24 жовтня виповнилося 60 років знаменному вченому в галузі фізики і фізичного матеріалознавства члену-кореспонденту НАН України Олександрові Володимировичу Толмачову.

О.В. Толмачов народився у Харкові в 1947 р. У 1970 р. закінчив Харківський державний університет (ХДУ) за спеціальністю «радіофізика та електроніка». Протягом 1970–1975 рр. він працював у науководослідному секторі ХДУ. Від 1976 р. і донині його наукова діяльність пов'язана з Інститутом монокристалів НАН України, де

він пройшов шлях від провідного інженера до заступника директора інституту з наукової роботи. У 2006 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

Олександр Володимирович отримав систематичні наукові результати, які є важливими для розуміння впливу фазового стану, складу, типу структури й умов одержання матеріалів на їхній функціональний відгук (сцинтиляційний, термо-, фото- та електролюмінесцентний, електро- і магнітооптичний). Він розвинув уявлення про роль матричного катіону та